

**STAFFANSTORPS
KOMMUN**

KOMMUNLEDNING

ANSÖKAN
2007-10-18

1(23)

Staffanstorps Kommun "a Safe Community"

Patrik Runesson Kommunledning	046-25 12 15
Michael Marklund Säkerhet/trygghet	046-25 14 04
Berit Reisdal Säkerhet/trygghet	046-25 14 03
Liselott Jacobsson Vård och omsorg	046-25 12 99
Taina Ahola Vård och omsorg	046-25 12 99
Karolina Skawinska Malmö Högskola	

Innehållsförteckning

STAFFANSTORPS KOMMUN "A SAFE COMMUNITY"	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
INLEDNING	4
1. BAKGRUND	5
2. ANSÖKAN	6
3. STAFFANSTORPS SÄKERHETS- OCH TRYGGHETSORGANISATION	7
3.1. <i>Analysgruppen</i>	7
3.2. <i>Metodutvecklare för drog- & brottsprevention</i>	7
3.3. <i>Folkhälsoarbete</i>	7
3.4. <i>Primärvården</i>	7
3.5. <i>Centrala riskhanteringsgruppen</i>	8
3.6. <i>Räddningstjänsten</i>	8
3.7. <i>Rådet</i>	8
3.8. <i>Frivillig insatser</i>	9
3.9. <i>Organisationsskiss Säkerhet och trygghet</i>	10
4. LÅNGSIKTIGA, VARAKTIGA PROGRAM OMFATTANDE BÅDA KÖNEN OCH ALLA ÅLDRAR, MILJÖER OCH SITUATIONER	11
4.1. <i>Alla invånare</i>	11
4.1.1. <i>Trafiksäkerheten</i>	11
4.1.2. <i>Väktarrondering</i>	11
4.1.3. <i>Kameraövervakning</i>	11
4.1.4. <i>Tillväxt 7 000</i>	12
4.1.5. <i>Riskhanteringspolicy</i>	12
4.1.6. <i>Systematiskt säkerhetsarbete</i>	12
4.1.7. <i>SOS-pärm/säkerhets- och trygghetspärm</i>	12
4.1.8. <i>Socionom på polisen</i>	12
4.2. <i>Barn och ungdomar</i>	13
4.2.1. <i>SET-utbildning</i>	13
4.2.2. <i>År 6 - föräldraprojekt</i>	13
4.2.3. <i>Familjeklassen - att bli en bättre skolelev</i>	13
4.2.4. <i>Samverkansprojekt Staffanstorps Kommun – S:t Staffans församling, Svenska kyrkan</i>	13
4.2.5. <i>Temaveckor – må bra</i>	13
4.2.6. <i>Musikskolans projekt för barn med olika emotionella problem</i>	14
4.2.7. <i>Attitydprojekt föreningar</i>	14
4.2.8. <i>Ungdomslägenheter</i>	14
4.2.9. <i>Fritidsverksamheten</i>	14
4.2.10. <i>Samverkansprojekt - Lions Club, Färs och Frosta Sparbank samt Staffanstorps kommun</i>	14
4.2.11. <i>Säkerhetscertifierad kommunal tjänsteman</i>	14
4.2.12. <i>Provköp</i>	14
4.2.13. <i>Simundervisning</i>	15
4.3. <i>Personal</i>	15
4.3.1. <i>Praktisk konflikthantering/Självskyddsutbildning</i>	15
4.3.2. <i>Utbildningar</i>	15
4.3.3. <i>Temadagar</i>	15
4.4. <i>Äldre</i>	15

4.4.1. Staffanstorpsmodellen.....	15
4.4.2. Senior i skola.....	16
4.4.3. Förebyggande hembesök.....	16
4.4.4. Säkrare Seniorer.....	17
4.4.5. Handtaget.....	17
4.4.6. Informationsbroschyr till seniorer.....	17
4.4.7. Safety Living.....	17
5. PROGRAM SOM RIKTAS MOT HÖGRISKGRUPPER OCH –MILJÖER SAMT PROGRAM SOM FRÄMJAR SÄKERHET FÖR UTSATTA GRUPPER.....	18
5.1. <i>Barn och ungdomar</i>	18
5.1.1. ATLAS- vård på hemmaplan.....	18
5.1.2. Påverkansprogram för unga lagöverträdare.....	18
5.1.3. Fältassistentverksamhet.....	18
5.1.4. Säkerhet i skola och förskola.....	18
5.2 <i>Personer med funktionshinder</i>	19
5.2.1. En ”God man” utbildning.....	19
5.2.2. Lätt avhjälpna hinder.....	19
5.2.3. Handikapputbildning.....	19
5.2.4. Träffpunkten.....	19
5.3. <i>Andra utsatta grupper</i>	19
5.3.1. Riktade insatser.....	19
5.3.2. Boendestöd.....	19
5.3.3. Kommunövergripande handlingsplan mot våld i nära parrelationer.....	20
5.4 <i>Riktade insatser till olika medborgargrupper</i>	20
6. PROGRAM SOM DOKUMENTERAR SKADORS FREKVENNS OCH ORSAKER SAMT MÖJLIGGÖR UPPFÖLJNING AV FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER.....	21
6.1. <i>Incidentrapporteringssystem - B4rm</i>	21
6.2. <i>Vårdinformationssystem AB - VIS</i>	21
6.3. <i>Säkerhets- och trygghetslinjen</i>	21
7. UTVÄRDERING.....	22
8. NATIONELL OCH INTERNATIONELL SAMVERKAN.....	23

Inledning

Staffanstorps kommun är en relativt ung kommun som bildades för drygt 50 år sedan. Kommunen har cirka 21 000 invånare och är belägen i Skåne med bland annat Lund och Malmö som angränsande kommuner. Öresundsbronns tillkomst har medfört att pendlingen ökat, befolkningsstrukturen förändrats och införsel av alla typer av varor underlättats.

Kommunen har också ett tillväxtprogram, "Tillväxt 7000", vilket innebär att invånarantalet under de närmaste 10-15 åren, förväntas öka med 7000 nya kommuninvånare. Sett mot denna bakgrund, är kommunens arbete med inventering av riskområden oerhört viktigt.

"Trygghet, engagemang och mod"

Är Staffanstorps kommuns kärnvärden, som togs fram i samband ett visionsarbete. Ett politiskt beslut finns på att dessa ord ska genomsyra de framtida åtgärder och insatser som planeras och genomförs.

1. Bakgrund

Staffanstorps kommun har de senaste åren intensifierat arbetet för att skapa en säker och trygg kommun att leva, verka och bo i, vilket är viktigt för den enskilde medborgarens hälsa. Detta görs bland annat genom att i samarbete med medborgare, föreningar och andra aktörer identifiera orsaker till olyckor och tillbud för att systematiskt minska antalet eller minimera skadorna. Arbetet samordnas av kommunens säkerhetsansvarige och metodutvecklaren för drog- och brottsprevention (se nedan) vilka involverar ett stort antal människor och organisationer inom kommunens gränser.

Sverige har en nationell folkhälsopolitik med elva målområden. Målområdena omfattar de bestämmingsfaktorer som anses ha störst betydelse för den svenska folkhälsan. Det övergripande målet är att skapa samhälleliga förutsättningar för god hälsa för hela befolkningen. Särskilt angeläget är det att hälsan förbättras för de grupper som är mest utsatta för ohälsa.

De elva målområdena är följande:

1. Delaktighet och inflytande i samhället
2. Ekonomisk och social trygghet
3. Trygga och goda uppväxtvillkor
4. Ökad hälsa i arbetslivet
5. Sunda och säkra miljöer och produkter
6. En mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård
7. Gott skydd mot smittspridning
8. Trygg och säker sexualitet och en god reproduktiv hälsa
9. Ökad fysisk aktivitet
10. Goda matvanor och säkra livsmedel
11. Minskat bruk av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande (Folkhälsopolitiskrapport 2003)

Av dessa elva målområden har vi fördjupat oss i följande områden:

- Delaktighet och inflytande i samhället
- Ekonomisk och social trygghet
- Trygga och goda uppväxtvillkor
- Ökad hälsa i arbetslivet
- Sunda och säkra miljöer och produkter
- En mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård
- Ökad fysisk aktivitet
- Goda matvanor och säkra livsmedel
- Trygg och säker sexualitet och en god reproduktiv hälsa

- Minskat bruk av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande

I stället för ett traditionellt *alkohol-, narkotika- och tobakspolitiskt program* har kommunstyrelsen tagit beslut om ett "STRATEGIPROGRAM" med inriktning på "SÄKERHET OCH TRYGGHET" där åtgärdsdelen är inriktad på förebyggande åtgärder inom dessa områden med tydlig ansvarsfördelning, genomförande, uppföljning och utvärdering. Uppföljningen och utvärderingen ligger sedan till grund för de långsiktigt planerade insatserna.

Nyckeltalen för folkhälsostatistik i Staffanstorp är framtagna av Socialstyrelsen och sammanställda av Statistiska Centralbyrån.

(Referens:http://www.fhi.se/templates/PageExternal_988.aspx)

2. Ansökan

Indikatorerna för internationella "Säkra och trygga kommuner" – Safe communities, ligger till grund för denna ansökan och är följande:

En infrastruktur baserad på kommuninvånarnas deltagande och samarbete, ledd av en tvärsektoriell grupp som är ansvarig för främjande av säkerhet i Staffanstorps kommun. Långsiktiga, varaktiga program omfattande båda könen och alla åldrar, miljöer och situationer.

Program som riktas mot högriskgrupper och –miljöer samt program som främjar säkerhet för utsatta grupper.

Program som dokumenterar skadors frekvens och orsaker.

Utvärdering för att bedöma programmets processer och effekten av förändringar.

Fortgående deltagande i nationella och internationella "Safe Community" nätverk.

Denna ansökan beskriver enbart exempel - utöver vad lagar och förordningar föreskriver - på såväl arbetssätt som verksamheter inom kommunen.

3. Staffanstorps säkerhets- och trygghetsorganisation

En infrastruktur, baserad på kommuninvånarnas deltagande och samarbete, ledd av en tvärsektoriell grupp som är ansvarig för främjande av säkerheten i kommunen.

Denna organisation främjar det säkerhetsförebyggande arbetet genom att detta sker tvärsektoriellt med frågor inom MTO (Människa-Teknik-Organisation) såsom arbetsmiljö och yttre miljö för både anställda, brukare av kommunens tjänster och kommuninvånaren i allmänhet – d.v.s kommunen som geografiskt område.

3.1. Analysgruppen

Analysgruppen skapades 2003 och har en sammansättning bestående av kommunstyrelsens ordförande och 2:e vice ordförande, kommundirektör, kommunens säkerhetsansvarige, metodutvecklare för drog- och brottsprevention samt stationsbefäl närpoliserna. Syftet med analysgruppen är att korta beslutsvägarna gällande viktiga frågor kring det förebyggande arbetet med trygg och säker kommun. Personerna i gruppen har mandat att fatta strategiska beslut för att säkerställa säkerheten och tryggheten i hela kommunen. Analysgruppen är problemorienterad, men med tydligt målfokus; den arbetar med andra ord lösningsfokuserat.

3.2 Metodutvecklare för drog- & brottsprevention

Metodutvecklarens funktion är central och arbetar i första hand med allmänt förebyggande insatser och strategier inom ett brett område. Insatser inom tobaks-, alkohol- och narkotikaområdet samt brottsförebyggande insatser och åtgärder ingår som en naturlig del i detta arbete. Metodutvecklaren ska uppmärksamma riskområden och föreslå insatser, vid behov utforma förslag till mål och handlingsplaner samt initiera och ibland leda projekt inom området. Tjänsten är knuten direkt till kommunstyrelsen och är underställd kommundirektören.

3.3 Folkhälsoarbete

Vårt arbete för en säker och trygg kommun genomsyras av ett folkhälsoarbete. Med ett tvärvetenskapligt synsätt och ett tvärsektoriellt arbetssätt utgår vi från faktorer som påverkar människors hälsa, d.v.s. livsvillkor, levnadsvanor, miljöer och produkter. I vårt arbete strävar vi efter att säkra och skapa goda förutsättningar åt våra medborgare för en god hälsa på lika villkor. Genom att vi aktivt använder oss av Folkhälsovetares kompetens, bl.a. i Centrala riskhanteringsgruppen, ser vi till att stärka och vidareutveckla det folkhälsoarbete som genomförs i kommunen.

3.4 Primärvården

I samverkan mellan kommun och primärvård finns det i dagsläget en Kommungrupp som består av representant från USiL, vårdcentralen och kommunen. Inom ramen för kommungruppens arbete driver vi utvecklingsprojekt tillsammans.

Det finns även ett samarbetsavtal mellan Humanistisk service och Vårdcentralen som är mycket välfungerande. Samarbetsavtalet reglerar vårdcentralens medverkan i kommunens verksamheter avseende vård och omsorg om äldre och funktionshindrade, individ- och familjeomsorg samt skolhälsovård. Medicinskt ansvarig sjuksköterska träffar vårdcentralen regelbundet och de bistår även med utbildningsinsatser för den kommunala hälso- och sjukvården.

3.5 Centrala riskhanteringsgruppen

Den gruppen skapades 1991 och är en sakkunniggrupp som ska bistå de kommunala enheterna med experthjälp avseende säkerhet och trygghet inom de sakområden som man har krav på och behov av. Gruppen har sådan sammansättning att kommunens samtliga typer av verksamheter finns representerade, och har ett tillsyns- och återkopplingsansvar gentemot kommunledningen. En viktig aspekt vid urvalet av representanter är att samtliga har verksamhetsanknytning. I gruppen ingår även kommunens fastighetsbolag (Staffanstorps AB), primärvården och närpolisen.

Centrala riskhanteringsgruppen är remissinstans vid kommunens projekterings- och exploateringsarbete.

3.6 Räddningstjänsten

Redan innan Lagen om skydd mot olyckor trädde i kraft, inriktades en stor del av räddningstjänstens insatser på att - i ett bredare perspektiv - arbeta med säkerhets- och trygghetsfrågor. Strategin är och har varit att gå från att vara en ren räddningstjänst till att vara en säkerhets- och trygghetstjänst för kommunen; ansvarsområdena kommunal beredskapssamordning, POSOM-samordning och Skadeförebyggande samordning avseende LSO, LEXO och försäkringar finns hos räddningstjänsten.

3.7 Rådet

Rådet är ett forum som har ersatt BRÅ (Brottsförebyggande Rådet) och Folkhälsorådet, för att skapa förutsättningar för att uppnå målet, en säker och trygg kommun. Detta sker utifrån ett bredare perspektiv i dialog tillsammans med dem som bor, verkar och vistas i kommunen. Sammankallande är metodutvecklaren som tillsammans med kommunstyrelsens ordförande leder Rådet.

Rådets medlemmar har alla en möjlighet att lyfta de frågor som är viktigast för dem avseende säkerhet och trygghet. De frågor som lyfts kan antingen leda till ett uppdrag till någon av medlemmarna eller att en arbetsgrupp bildas för att ta tag i frågan. Denna fråga återkopplas till Rådet vid nästkommande möte.

STAFFANSTORPS
KOMMUN

Rådets sammansättning är:

Politiker	Invandrarföreningar
Kommunala tjänstemän	Idéella föreningar
Näringsliv	Polisen
Ungdomsparlament	Fastighetsägare
Pensionärsföreningar	Kommuninvånare
Försäkringskassan	Primärvård
Arbetsförmedlingen	Kommunens arbetsmarknadsenhet
Svenska kyrkan genom församlingarna	

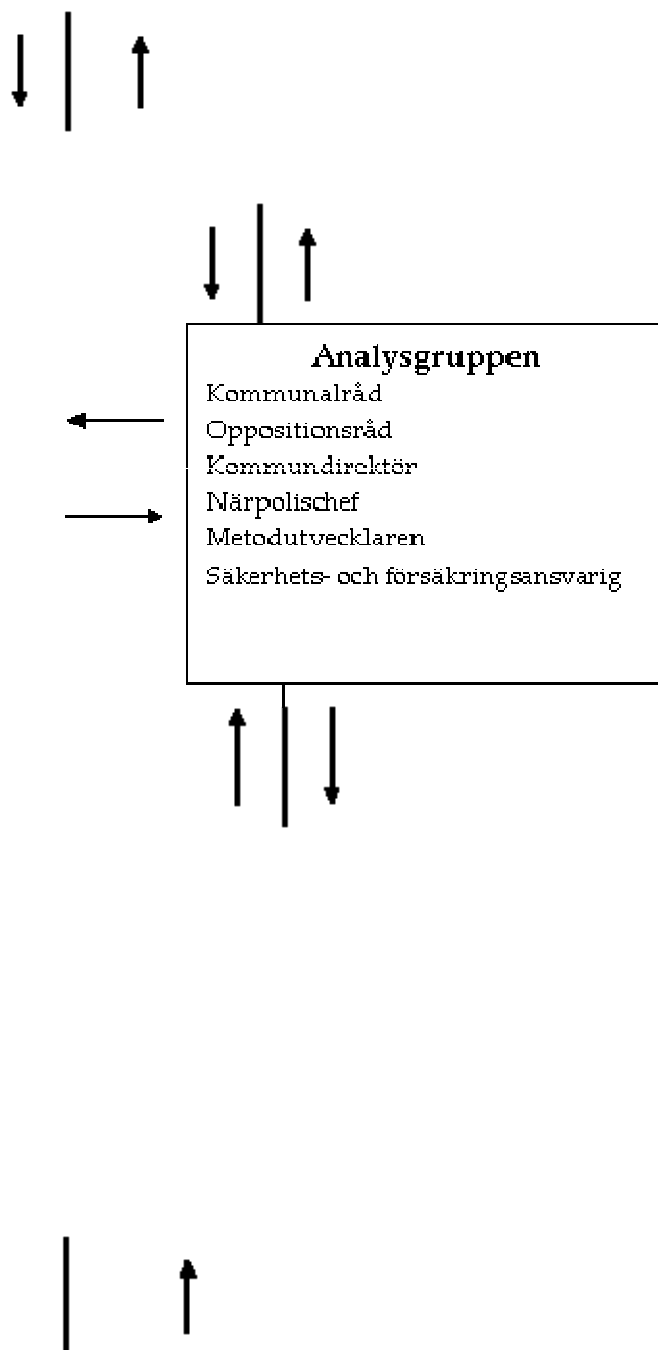
3.8 Frivillig insatser

I kommunens strävan att vara en så säker och trygg kommun som möjligt hittar vi nya vägar för att täcka medborgarnas behov. En viktig del i detta arbete är att ta vara på ideella föreningars och enskilda personers engagemang. Deras medverkan och synpunkter är av stor vikt. Speciellt framhålles Frivilliga Resursgruppen (FRG) som är ett samarbete mellan kommunen och olika ideella organisationer, vilka i olika extraordinära situationer kan stötta upp med resurser.

STAFFANSTORPS
KOMMUN

3.9 Organisationsskiss Säkerhet och trygghet

Figur 1: Staffanstorps kommun – Safe Community organisation

4. Långsiktiga, varaktiga program omfattande båda könen och alla åldrar, miljöer och situationer.

Genomgående för de program och insatser som beskrivs nedan är långsiktighet. En del program och insatser drivs inledningsvis i projektform av praktiska skäl. Utvärdering och uppföljning styr längden på insatsen för att uppnå maximal effekt. Skulle utvärderingens utfall visa på ett förändrat arbetssätt eller implementeringssvårigheter, har vi en organisation som snabbt kan fatta beslut om förändring för ett positivt utfall.

4.1. Alla invånare

4.1.1 Trafiksäkerheten

i kommunen ökas genom en kontinuerlig identifiering av trafikfällor och handläggs av Miljö- & Samhällsbyggnads- resp. tekniska nämnden och analysgruppen. Detta görs enligt nedan.

Staffanstorp och Hjärup är byggda enligt 60-talets trafikplanering, som bygger på separering mellan fordonstrafik och oskyddade trafikanter. Detta lägger grunden för en god trafiksäkerhet för de oskyddade trafikanterna, men nackdelen är att det minskar tryggheten när det gäller rädsla för överfall.

När det gäller planeringen av nya bostadsområden jobbar planeringsingenjören för trafikfrågor intimt tillsammans med planarkitekterna. Fokus är en god trafiksäkerhet för de oskyddade trafikanterna.

Nya trafikplaner håller på att tas fram för kommunen. I trafikplanerna finns analys av befintligt vägnät och åtgärdsförslag i enlighet med nollvisionen. Vi bygger löpande bort platser eller sträckningar med dålig trafiksäkerhet och förbättrar gång-/ cykelbanestråken.

4.1.2. Vaktarrondering

är ett projekt som Analysgruppen tillsammans med företagarna, Svenska kyrkan, kommunens bostadsbolag, Skånetrafiken samt bostadsrättsföreningar och villaföreningar i Staffanstorps kommun har inlett. Vaktarronderingens mål är att skydda och eliminera skador på människa och egendom. Det unika är att ronderingen skraddarsys efter negativa trender och brott, baserad på statistik från bland annat vaktarbolag, polis och fältgrupp.

Information om projektet samt statistik finns på kommunens hemsida.

4.1.3. Kameraövervakning

är en insats med huvudsyfte att minimera skadegörelse på byggnader och egendom samt att öka tryggheten för människor som bor och verkar i Staffanstorp. Dessutom ökar möjligheten till identifiering av dem som begår brott eller kriminell handling. Efter identifieringen finns fasta rutiner mellan kommunens ansvariga, socionomen hos polisen samt polisen för vidare åtgärder.

4.1.4. Tillväxt 7 000

är ett tillväxtprogram för Staffanstorps kommun. Programmet bygger på att de boende får en ökad möjlighet att påverka allt ifrån projektering till färdigt boende. Detta ger en ökad säkerhets- och trygghetskänsla för de boende i närområdet. Kommunens ambition är att öka antalet invånare med 7 000 personer under en 10-15 års period.

Det finns en särskild framtagen checklista framarbetad av en tvärsektoriell arbetsgrupp bestående av kommunens samtliga verksamheter för att kvalitetssäkra hur man bygger in säkerhets- & trygghetsarbetet i processen.

4.1.5. Riskhanteringspolicy

tagen 1996, där syftet är att systematiskt och kontinuerligt analysera risker och att förebygga skador. Målet är att minimera konsekvenser, skador eller störningar i de kommunala verksamheterna. Övergripande ansvar för detta arbete har kommunstyrelsen.

Risk- och sårbarhetsanalyserna som genomförs berör inte enbart extraordinära händelser utan även vardagsrisker; allt från det lilla barnets till seniorens dagliga trygghet och säkerhet.

Ett nytt strategidokument avseende ett säkert och tryggt Staffanstorp är under bearbetning och håller på att fastställas. Det kommer att beröra Staffanstorps kommun som geografiskt område och vara ett mer dynamiskt verktyg för alla som jobbar med säkerhets- och trygghetsfrågor.

4.1.6 Systematiskt säkerhetsarbete

har syftet att ge ansvariga ett verktyg, B4rm (se kapitel 6), som omfattar alla olika lagkrav som går att härleda till säkerhets- och trygghetsfrågor.

4.1.7. SOS-pärm/säkerhets- och trygghetspärm

(Riktlinjer och handlingsplaner för säkerhets- och trygghetsfrågor) finns idag i en majoritet av verksamheterna. Konceptet är att upprätta handlingsplaner för att förebygga samt möta problem som uppstår i verksamheterna och de personer som berörs.

4.1.8. Socionom på polisen

Det finns en socionom placerad hos polisen i Staffanstorp för att - i ett tidigt skede - fånga upp behov hos den enskilde individen. Syftet är också att ge service och initiera möjligheter till adekvat stöd och behandling. Tjänsten är en nyckelperson i kontakten mellan polis och IFO (Individ- och familjeomsorg) inom socialtjänsten.

4.2. Barn och ungdomar

4.2.1. SET-utbildning

(Social och Emotionell Träning - ref; Birgitta Kimber, www.set.se)

Denna metod att arbeta efter är obligatorisk för alla skolor (år F-9 samt gymnasium, kommunal och privat produktion). Syftet med utbildningen är att i ett tidigt skede se signaler hos barn, uppmärksamma beteenden och öka förståelsen för de miljömässiga faktorer som gör att barn ges möjlighet till en så gynnsam utveckling som möjligt. Samverkan skola-föräldrar-barn är av yttersta vikt. Staffanstorps kommun arbetar förebyggande med värdegrundarbetet i skolorna och har satsat på en handledarutbildning, vilken syftar till att träna upp elevers sociala och emotionella förmåga.

4.2.2. År 6 - föräldraprojekt

har en inriktning att på ett tidigt stadium göra föräldrar medvetna om de risker som deras barn utsätts för samt tydliggöra deras roll som gräns- och normsättare för sina barn. Detta initieras vid barnens utvecklingssamtal i år 6; dock ej som del i ordinarie utvecklingssamtal utan en obligatorisk påbyggnad. Barnen får ej närvara vid samtalet. Ansvariga för genomförandet av dessa samtal är de resurspersoner som ej är knutna till skolan, men med adekvat kompetens (fältassistent, socionom i skola, skolpsykolog, skolsköterska).

4.2.3. Familjeklassen - att bli en bättre skolelev

Familjer, vars barn behöver tränas i att bättre ta ansvar för sitt skolarbete och för att bli en bättre elev både teoretiskt och socialt, erbjuds plats i familjeklass. Projektet hjälper även föräldrar med att stötta sina barn i skolarbetet. Föräldrar eller annan för barnet viktig person inbjuds till en tolv veckors kurs tillsammans med barnet. Föräldern och barnet följer Familjeklassarbete 1-3 ggr/vecka 2,5 timme per gång. Övrig tid är eleven i sin vanliga klass. Eleven, föräldern och läraren har tillsammans satt upp tydliga mål att sträva emot, samt ett förstärkningsschema kopplat till varje lektion.

4.2.4. Samverkansprojekt Staffanstorps Kommun – S:t Staffans församling, Svenska kyrkan

Samverkansprojektet är ett annorlunda forum som riktar sig till konfirmandföräldrar. Det innebär att man anordnar föreläsningsserier som ämnar ge föräldrar större insikt, kunskap och förståelse om vad som påverkar deras barns utveckling. Dessa föreläsningsserier innehåller olika teman som är relevanta för den åldersgruppen med syftet att belysa vikten av norm- och gränssättning.

4.2.5. Temaveckor – må bra

Syftet med temaveckorna är att stötta föräldrarna i sitt föräldraskap. Exempel på konkret förebyggandearbete är temaveckorna med rubriken Må bra. De innehåller ämnen som kost, fysisk träning, cykla säkert, bussäkerhet, vad göra vid brand. Temaveckorna innehåller också program för föräldrarna som genomförs på kvällstid.

4.2.6. Musikskolans projekt för barn med olika emotionella problem

För att motivera och engagera barn och ungdomar med ovannämnda problem, har Musikskolan bedrivit olika försöksprojekt där man har velat uppmuntra dem att spela något instrument, sjunga eller på annat sätt ge dem en konstruktiv fritidssysselsättning.

4.2.7. Attitydprojekt föreningar

innebär att man ger föreningsledare kunskap och insikt om rådande situation i samhället och vad de kan göra för att negativa trender och beteenden bryts. Det primära är att deras budskap till de föreningsaktiva och deras nätverk ligger i linje med de lagar och regler samt den forskning och evidens som finns kring dessa områden för att minska skadeverkningarna. En gemensam hållning ska vara att samma budskap ges till ungdomarna ur ett samhälleligt perspektiv och inte utifrån den enskilde ledarens egna värderingar. Samtliga ledare i föreningen måste ta sitt ansvar för denna utveckling.

4.2.8. Ungdomslägenheter

är en strategisk satsning för ungdomar och deras boendemiljö av *Staffanstorps AB*. Syftet är att utifrån ungdomars önskemål och behov utforma ett boende där låg kostnad och läge prioriterats.

4.2.9. Fritidsverksamheten

i Staffanstorps arbetar till viss del projektinriktat. Projektverksamheten består av resurser som årligen tilldelas ett antal ungdomsprojekt där ungdomarna är delaktiga i urvalet. I varje projekt finns externa utförare, såsom föreningar, privatpersoner och andra kommunala enheter. Vissa av projekten är också delfinansierade av samarbetspartners.

4.2.10. Samverkansprojekt - Lions Club, Färs och Frosta Sparbank samt Staffanstorps kommun

är en samfinansiering av drog- och brottsförebyggande projekt i huvudsak inom fritidsverksamheten, exempelvis "Moppeskolan" och "Teckneria".

4.2.11. Säkerhetscertifierad kommunal tjänsteman

finns enligt EU-normen SS-EN – 1176-1177 för besiktning av lekplatser. Denna specialutbildade tjänsteman är kommunens sakkunnige i dessa aktuella frågor. Stickprovskontroller genomförs 1 gång per kvartal och en totalbesiktning görs 1 gång per år. Dessutom utbildas skolornas och förskolornas vaktmästare i lekredskapssäkerhet för att få en säkrare och tryggare utemiljö för barnen.

4.2.12. Provköp

Kommuner har ett ansvar att utöva den omedelbara tillsynen över efterlevnaden av lagens bestämmelser om servering av spritdrycker, vin och starköl och servering och detaljhandel med öl och tobaksvaror. För att kontrollera efterlevnaden görs så kallade "provköp". Köpen genomförs av ungdomar fyllda 18 år men med ett utseende som borde föranleda legitimationskontroll. Provköpen genomförs vid 2-4 tillfällen per år och försäljningsställe.

4.2.13. Simundervisning

Obligatorisk simundervisning varje vecka för skolbarn i år 2; detta är unikt i Sverige. Tack vare detta är barnens simkunnighet 98 % i Staffanstorps skolor.

4.3. Personal

4.3.1. Praktisk konflikthantering/Självskyddsutbildning

erbjuds till utsatta personalgrupper inom kommunen. Tre pilotutbildningar har genomförts med personal inom följande verksamhetsområden: Vård och omsorg, Individ och familjeomsorg, Idrottshallsvaktmästare, barn och utbildning. Dessa har efter utvärdering visat på behov av dylika utbildningar och har utökats till att omfatta samtlig kommunpersonal inom utsatta verksamheter.

4.3.2. Utbildningar

Vi har varje år regelbundna och återkommande utbildningar avseende säkerhet och trygghet för kommunens personal såsom trafiksäkerhets-, brand- och olycksfallsutbildningar och hjärt- och lungräddning.

4.3.3. Temadagar

för berörd kommunal personal som arbetar med barn och ungdomar har en inriktning på teman som baseras på aktuella risk- och hotbilder. Dagarna ämnas till att ge kunskap och insikt om möjlighet att kunna förebygga/begränsa konsekvenserna genom att belysa faktorer som berör barn och ungdomars säkerhet och trygghet. Exempel: utbildningstillfälle 1 – hotbilder och verktyg att bemöta dessa.

4.4. Äldre

I Staffanstorp bor ca 21 000 invånare; utav dessa är 11 % över 65 år och 3 % över 80 år. I Staffanstorps kommun är fokuset att ha "Sveriges bästa livskvalitet för äldre" och i den grundtanken ingår även skadeförebyggande insatser. Statistiskt sett har skadeincidenterna i Staffanstorps kommun bland äldre kvinnor (+75 år) minskat under de senaste åren, medan hos män har det varit mer stabilt förutom då det gäller skadeincidenter i bostadsmiljö. Trenden för åldern 65 - 74 år har ungefär samma utveckling.

(Referens:<http://www.skane.se/upload/Webbplatser/UMAS/VERKSAMHETER%20UMAS/Socialmedicin/skador/44740inlaga.pdf#search=%22skador%20p%C3%A5%20grund%20av%20olycksfall%20i%20sk%C3%A5ne%22>)

4.4.1. Staffanstorpsmodellen

är en samordning av alla insatser, både kommunala, kyrkliga och frivilliga med individen i centrum. Syftet är att med säkerhet och trygghet i fokus, öka livskvaliteten för denna grupp.

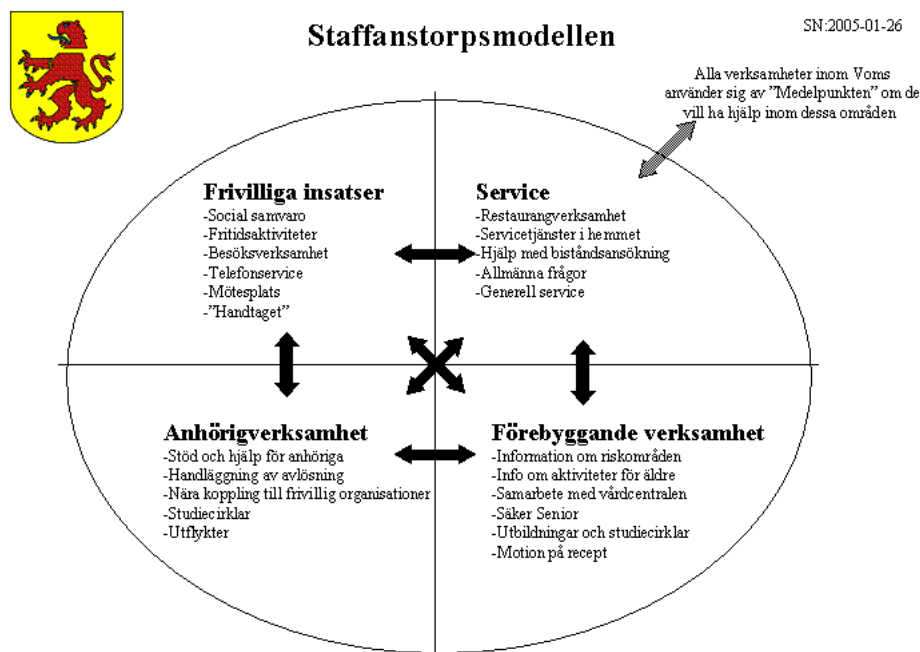

Fig2: Staffanstorpsmodellen innebär ett nytt sätt att arbeta. Genom att bilda samordningcentralen Medelpunkten för det förebyggande arbetet inom VOMS är förhoppningen att man kan förbättra servicen för de äldre.

4.4.2. Senior i skola

är ett projekt med ett generationsövergripande perspektiv. Dagens samhälle inbjuder inte till naturliga relationer mellan ung och gammal och det medför att klyftan mellan olika generationer ökar. För att minska denna klyfta har Senior i skolan vuxit fram som en frivillig insats. Utbytet mellan generationerna ger en ökad förståelse för varandras liv, referenser, tankar och känslor. Att ha en generationsövergripande kontakt kan i förlängningen innebära ett samhälle med trygghet och ökad medkänsla mellan både barn/tonåringar och äldre

4.4.3. Förebyggande hembesök

på individnivå innebär i Staffanstorp att en arbetsterapeut gör två hembesök hos äldre över 80 år.

Målsättningen med hembesöket är att ge råd, stöd och information som kan bidra till att skapa större trygghet och medför att de äldre kan bevara/förbättra hälsan och bibehålla förmågan att fungera aktivt och självständigt så länge som möjligt. Den enskildes bostadsförhållande uppmärksammas, såväl trivsel som säkerhet beträffande inne- och utemiljö. I samband med hembesöket informeras även om vilka hjälpinsatser som finns att tillgå från både kommun och vårdcentral och om vilka sysselsättningar och sociala mötesplatser som finns i kommunen.

4.4.4. Säkrare Seniorer

är en kurs som vänder sig till äldre Staffanstorps kommun och innehåller: hemsäkerhet, brandsäkerhet och personlig säkerhet. Kursen anordnas av Civilförsvarsföreningen i samverkan med kommunen.

4.4.5. Handtaget

är en tjänst vars syfte är att förhindra fallolyckor. Handtaget hjälper bland annat med att hänga upp gardiner, sätta in en ny glödlampa, eller utföra andra enkla sysslor som kräver att de ställer sig på en stol eller klättrar. Hjälpens kan innebära minskat lidande för den enskilde och lägre sjukvårdskostnader för samhället. Tjänsten riktar sig till den som är äldre eller för den som har hemtjänst/boendestöd/stöd enligt LSS.

4.4.6. Informationsbroschyr till seniorer

som utkommer vartannat år skickas ut till samtliga personer över 65 år. Det är en broschyr från Vård och Omsorg med information om kommunens verksamhet men även om andra verksamheter som finns i kommunen samt en allmän information om hur skador i hemmet kan förebyggas.

4.4.7. Safety Living

är en boendeform för äldre som innebär utökad service och livskvalitet till seniorer och vårdtagare. Servicen ingår i hyran. Utökad service innebär exempelvis trygghetslarm, brandvarningssystem, spisvakt, tillgång till sjukvårdspersonal och friskvård samt hjälp med lite av varje som t.ex. byte av glödlampa.

5. Program som riktas mot högriskgrupper och –miljöer samt program som främjar säkerhet för utsatta grupper

5.1. Barn och ungdomar

5.1.1. ATLAS- vård på hemmaplan

är ett behandlingsprogram i hemmiljö som riktar sig till barn och ungdomar mellan 12 och 18 år där man identifierat sociala svårigheter som innebär att de är i behov av hjälp och stöd. Syftet är att bryta en destruktiv livssituation. Programmet innehåller insatser både i ungdomens hem-, skol- och sociala miljö. Atlas är ett alternativ till traditionell familjehems- eller institutionsplacering som socialtjänsten har att erbjuda.

5.1.2. Påverkansprogram för unga lagöverträdare

är ett program riktat till ungdomar mellan 15 – 21 år som har ett dokumenterat, allvarligt kriminellt beteende eller som blivit dömda till vård inom socialtjänsten.

5.1.3. Fältassistentverksamhet

i kommunen finns sedan 1986 som en dokumenterat långsiktigt förebyggande verksamhet. Fältarbetet bedrivs på såväl samhälls- och gruppnivå som på individnivå och är således delvis strukturinriktat, men framförallt förebyggande (generellt/primärt och riktat/sekundärt) och i viss mån behandlande. Fältassistenterna arbetar alla vardagar, kvällar och fredag-lördag natt.

5.1.4. Säkerhet i skola och förskola

Det skadeförebyggande arbetet implementeras fortlöpande i kommunens verksamheter. Arbetet bedrivs på ett systematiskt sätt genom att identifierade risker, tillbud och skador inrapporteras i B4rm (se 6.1). I systematiken ligger ett uppföljnings- och åtgärdsansvar. Rapporteringarna berör allt från personrelaterade problem som kränkning, olycksfall till mer fastighets- och skolgårdsrelaterade problem såsom brister i säkerheten av lekställningar etc.

5.1.5 Samarbete med primärvården

Kommungruppen har arbetat fram riktlinjer för MRSA och driver för närvarande projekt som inriktar sig på att arbeta med "Överviktiga barn" och "Autism hos barn". Här undersöks även möjligheten att driva en "Familjecentral" och att starta upp ett nytt arbete kring psykiatri.

5.2 Personer med funktionshinder

5.2.1. En "God man" utbildning

är en utbildning som hålls av överförmyndare och handikappansvarig för gode män vars huvudmän har ett funktionshinder. Gode män utbildas/informerar om nyheter i kommunen, ansökningsförfarande i sociallagar och socialförsäkringssystemet för att säkerställa rättsäkerheten för sina huvudmän.

5.2.2. Lätt avhjälpna hinder

Handikappreörelsen och kommunens handikappsekreterare träffar regelbundet nämndspecialist för tekniska nämnden och produktionsansvarig på Markteknik för att kontinuerligt och smidigt åtgärda enklare hinder i utomhusmiljön.

5.2.3. Handikapputbildning

För samtliga av kommunens elever i år 4, erbjuds utbildning i handikappkunskap. Syftet är att öka förståelsen för personer med funktionshinder och öka kunskapen om hur det är att ha/leva med funktionshinder och med det förebygga mobbing.

5.2.4. Träffpunkten

Inom socialpsykiatri finns Träffpunkten, där anställda arbetar aktivt med att bryta och förhindra isolering och skapa livskvalitet genom sysselsättning, stöd och gemenskap för besökarna.

5.3. Andra utsatta grupper

5.3.1. Riktade insatser

Det finns speciella insatser riktade mot invandrargrupper med etnisk och kulturell mångfald som är ett samarbete mellan representanter från kommun, polis och berörda. Arbetet går ut på att hitta olika infallsvinklar för att bryta negativa beteendemönster som genererar otrygghetskänsla hos de boende samt förhindra negativ utveckling inom dessa grupper.

5.3.2. Boendestöd

I Staffanstorp finns en uttalad vilja att förhindra hemlöshet. Det finns därför ett Boendestödsprogram som är riktat mot resurssvaga personer. Detta innebär att man har intensifierat socialtjänstens resurser och stöd för dessa personer. Målgrupperna är alltifrån 16-åringen med social problematik, missbrukare, unga föräldrar, skuldsatta, störande och sanitär olägenhet till personer med psykiatriska problem. "Sociala kontrakt" upprättas i samverkan med berörda personer, hyresvärdar och fastighetsägare.

5.3.3. Kommunövergripande handlingsplan mot våld i nära parrelationer

Målet med en handlingsplan är att genom samverkan mellan olika myndigheter och organisationer

- Förbättra och utöka stödet för kvinnor som är utsatta för våld
- Förbättra och utöka stödet till barn som bevittnar våld
- Erbjuder behandling till män som utövar våld
- Öka de olika aktörernas kunskaper om varandras resurser
- På kort sikt medverka till att antalet våldsbrott mot kvinnor minskar i Staffanstorps kommun
- Det långsiktiga målet är att våldet skall upphöra

Ett nätverk har startats för våld i nära parrelationer bestående av företrädare för Polis, Socialtjänsten Staffanstorps kommun, Region Skåne, Kvinnojouren i Lund, Brottsofferjouren, Svenska Kyrkan samt Advokaterna Lindhe.

5.4 Riktade insatser till olika medborgargrupper

Exempel på detta är bl.a.

Samarbete mellan Räddningstjänsten, Lantbrukarnas Riksförbund och Länsförsäkringar avseende främst utbildningar rörande brand- och miljörisker för lantbruk

Informationsbroschyrer till medborgarna avseende säkerhet och trygghet t.ex; "Vad gör jag om det händer", "Viktig information om brandskyddet i din bostad", "Gör hemmet tryggare – olycksfallsrisker, förebyggande åtgärder och första hjälpen – råd och tips"

Utbildningserbjudande till medborgarna, t.ex; "Hem och fritid – risker och säkerhet" dessa utbildningar erbjuds gratis till medborgarna och är ett samverkansprojekt mellan staten, Svenska Brandskyddsföreningen och räddningstjänsten

Medhjälp vid framarbetande av rutiner avseende säkrare och tryggare miljö vid olika typer av idrottsföreningar. Bl.a. har kommunen varit ridsportföreningen behjälplig vid framtagande av en Säkerhets- och trygghetspärm och rutinerna kring denna.

6. Program som dokumenterar skadors frekvens och orsaker samt möjliggör uppföljning av förebyggande åtgärder

6.1. Incidentrapporteringsystem - B4rm

B4rm är ett program som arbetar med trender där visionen är att se problemen innan de får allvarliga konsekvenser. Målet är att programmet i framtiden ska vara tillgängligt för allmänheten. Det är ett datoriserat, webifierat system som består av två delar:

Inrapporterande del:

där risker, tillbud/incidenter och skador registreras. Framledes är även tanken att färdiga mallar för systematiskt säkerhetsarbete ska finnas tillgängliga här.

administrativ del:

där man behandlar de registrerade rapporterna. Man kan följa ärendet från inkommet tills det är åtgärdat. Funktioner som ritningsunderlag, digital karta, riskanalysfunktion finns som stöd.

Det övergripande ansvaret för utvärderingen ligger på analysgruppen.

När en risk identifieras, tillbud/incident eller skada rapporterats tillsätts en arbetsgrupp för att hitta optimala lösningar på problemet. Erfarenheter av statiska grupper visar att dynamiken försvinner och gruppen tappar sitt syfte. Konceptet bygger på att det är tillåtet att prova olika vägar och lösningar. Visionen är att ett lärande uppnås så att upprepning undviks.

6.2. Vårdinformationssystem AB - VIS

Enligt socialstyrelsens direktiv (SOSFS 2005:12) skall all hälso- och sjukvård omfattas av system för planering, utförande, uppföljning och utveckling av kvaliteten i verksamheten. All personal skall medverka i den systematiska och fortlöpande kvalitetsutvecklingen av verksamheten. Rapportering av negativa händelser och tillbud är en skyldighet och ett ansvar för all hälso- och sjukvårdspersonal och utgör en av grunderna för förbättrad patientsäkerhet.

I Staffanstorp har vi ett IT-system, VIS, som stöd i vårt arbete med hantering av avvikelser. Systemet följer arbetsprocessen med registrering, bearbetning/analys, uppföljning, återföring och lärandeorganisation. Systemet har två olika applikationer som skiljer på allmänna avvikelser och fallrapporter.

6.3. Säkerhets- och trygghetslinjen

På kommunens hemsida under rubriken säkerhet och trygghet finns möjlighet för allmänheten att inrapportera risker, lämna synpunkter och ställa frågor inom området Säkerhet och trygghet. Fyra tjänstemän har tillgång till denna elektroniska brevlåda och ansvarar för återkoppling och förmedling till berörda.

7. Utvärdering

För att Staffanstorps kommun skall kunna utvärdera effekterna av gjorda insatser och program använder man sig av nyckeltal och statistik från olika områden. Dessa uppgifter ligger sedan till grund för kommunens fortsatta insatser och metoder.

- B4rm – se 6.1
- VIS – se 6.2
- Polisens trygghetsundersökning
- Brottsstatistik från polisen
- *Drogvanundersökningar* - epidemiologisk bevakning. Vartannat år genomförs en systematisk faktainsamling och analys, över ungdomars konsumtionsmönster och attityder till alkohol-tobak-narkotika. Urvalet är samtliga elever i årskurs 6 och 9 samt årskurs 2 på gymnasiet.
- *Focusgrupper* – Ett sätt att via ett selektivt och representativt urval av befolkningen få kunskap om medborgarens uppfattning och inställning till planerade eller genomförda insatser.
- Socialmedicinska institutionens (UMAS) nyckeltal
- Sjukvårdsstatistik
- Folkhälsoinstitutets nyckeltal
- Socialstyrelsens statistik
- STRADA (regional statistik från polisen, Vägverket och Region Skåne)

Som exempel kan påtalas att vid polisens trygghetsundersökning 2005 kunde en paradox identifieras.

Paradoxen var att den faktiska tryggheten utifrån brottsstatistik var en av de högsta i Skåne, emedan invånarnas upplevda trygghet var bland de lägsta i Skåne. En fokusgruppstudie visade på att otryggheten inte hade med utsatthet för brott att göra utan härrörde från massmedias bild och rubriksättning av andra problem i samhället som till exempel strömavbrottsrisken, terrordåden i USA, naturkatastrofer etc. Personerna som ingick i studien påtalade andra faktorer såsom långa väntetider inom primärvården och dålig belysning på grund av grönområdesskötsel.

Tanken bakom att nyttja en så bred bas av statistik, är att få så bred kunskap om hur våra olika insatser i såväl faktisk som upplevd säkerhet och trygghet utfaller. Så att vi kontinuerligt kan förbättra och utveckla vårt säkerhets- och trygghetsarbete.

8. Nationell och internationell samverkan

Staffanstorps kommun har ett stort intresse att delta och ingå i såväl nationella som internationella nätverk (Safe Community nätverk) för att öka säkerheten och tryggheten i kommunen samt dela med oss av våra erfarenheter och kunskaper.

Staffanstorp är medlem i OffSäk (nationellt säkerhetsnätverk för offentliga organisationer).

Representanter från Staffanstorps kommun finns invalda i styrelsen för NSSA (Nordic Security and Safety Academy, ett nordiskt nätverk för säkerhets- och trygghetsfrågor).

Det finns ett fördjupat samarbete internationellt där Lunds Universitet och Staffanstorps kommun ingår i ett forskningsprogram. Arbetet bedrivs kring konceptet Safe and Secure society (SSS).

Kommunen är även medlem i ECAD (European Cities Against Drugs).

När kommunens ansvariga representanter är och föreläser så beskriver vi vårt koncept på säker och trygg kommun samt vilka fördelar det är med att jobba på detta vis. Redan idag har kommunen såväl nationella som internationella åtaganden avseende samverkan inom området säkerhet och trygghet.